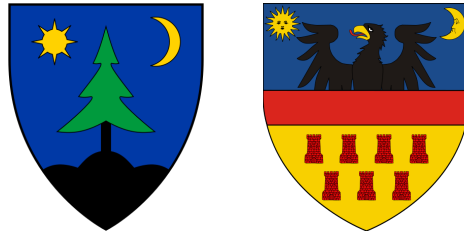

Székelyföldön a szegedi Vox Nova kórus

írta: GRIECHISCH ERIKA

2011. október 21-24.

Gyergyószentmiklós és Erdély címere

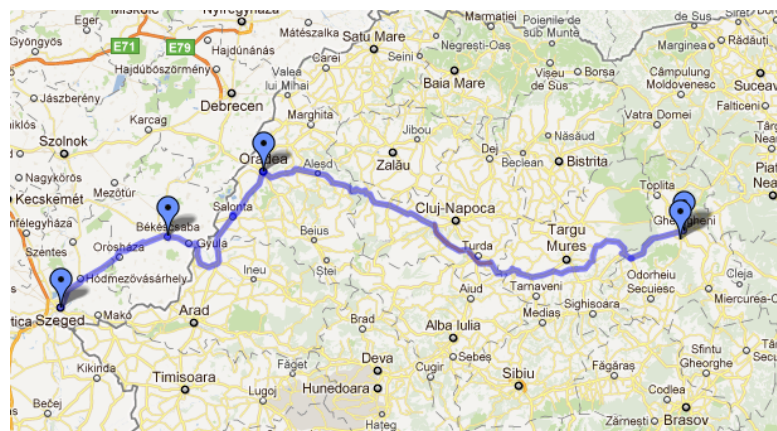

A szegedi Vox Nova kórus 2011 őszére meghívást kapott a gyergyószentmiklósi Szent Miklós Kamaraegyüttestől, melynek folyamánként egy hosszú hétvégére a kórus Erdélybe utazott, ahol két alkalommal lépett fel és felfedezte a környéket.

Utazás, Medve-tó, érkezés

október 21. (péntek)

Pénteken hajnalban (4 órakor) indult a csapat. Azt hiszem elmondhatjuk, hogy mindenkinek nehezen ment a korai kelés, így a 4 órai indulás után nem sokkal, már többen szunyókáltak is. Nem csoda. . . Az út körülbelül 12 óra hosszú volt, és körülbelül az alábbi útvonalat jártuk be:

A határt egész hamar elértük, 6 után nem sokkal már a passport controllon is túlestünk. Nagyvárad előtt majdnem elhagytunk pár kórustársat, végül megkerültek és töretlenül folytatthattuk utunkat. Eleinte elég sivár területen haladtunk keresztül, rossz utakon és ez sokáig nem változott. A nagyváradi benzinkútnál a hosszú sorra várakozván kreatívan kitaláltuk, hogy az APA NU ESTE POLUATA azt jelentheti, hogy „Apa este nem szabad”. Nagyváradról megtudtuk, hogy Szent Lászlót itt temették el. Később láttuk útközben a Torda-hasadékot és utaztunk egy $\approx$ 50 km-es autópálya szakaszon is (ami kissé nevetséges volt. . .). Marosújhelynél álltunk meg sokadszorra (nekem valamelyik megálló kiesett), itt elég sokat időztünk és még egy ideig kóruskutyánk is volt, akit jóllakattunk.

„A tordai hasadék a vulkáni alkotás egyik legbámulatosabb remeke; itt egy hegylánc tetejétől a talapjáig kettérepedve. A két átelleni meredek fal kiálló sziklái és mélyedései még most is egymásba illenek, a háromezer lépésnyi sziklafolyosó hajlásai, megtörései mindenütt egyenközüek maradnak, csak imitt-amott mutat tágabb öblöket, hol a sziklaórló idő görgeteg kőzuhanyokká porlasztotta a bércfalat; míg egyes sziklatornyok, mint a gót építészeti pillérei állnak el a falaktól, amiknek ormozata ma is a műnsterek cifra, fantasztikus párkányzatát mímeli.”

Jókai Mór: Egy az Isten

Medve-tó (Szováta)

Mielőtt odaértünk volna a gyergyószentmiklósi szálláshelyünkre a Csíky kertbe, megálltunk a Medve-tónál, és egy nagyobb séta keretében megkerültük. Útközben sötömbökkal és egyéb kisebb tavakkal is találkoztunk. A szegedi reggeli komor idő miatt azt gondoltuk Erdélyben sem fogad minket jó idő, de tévedtünk. Ismét egyik drága tenor mondta ki a tutit: *„Székelyföldre érve még a nap is kisüt”*

A Medve-tónál

A tervezett fél órás séta a Medve-tóhoz másfélre sikeredett, de ezt azt hiszem nem nagyon bánta senki. Nem csak a Medve-tavat néztük meg, hanem néhány sötömböt és kisebb tavakat, mint a Vörös- és Zöld tavat. Miután megtettük tiszteletkörünket, megnéztünk egy kis ortodox templomot is, ahonnan nem is egy – a kórushoz tartozó – pár kéz-a-kézben vonult ki, még tapsot is kaptak :)

Zárásként körbenéztük egy kisebb bazársoron, ahol néhány kórustársnak papucsot, ellenkező neműekre pedig párnákat ajánlgattak bőszén az árusok.

Sötömb és a Vörös- illetve Zöld-tó

szovátai morcos Petőfi-szobor és két helyi templom

Szállás (Csíky kert)

*„Vannak álmok, amiket csak elgondolunk,
S teljesülnek vágyak miket megálmodunk.”*

A Csíky napokat hirdető tábla idézete

Ezt követően nem volt már hosszú a visszamaradt út Gyergyószentmiklósig: jó egy óra buszozás következett még a hegyekben, Parajdon át a Szent Benedek Tanulmányi központig¹, ami egy gyönyörű természetvédelmi területen helyezkedik el. A honlapjukról idézve:

A Szent Benedek Tanulmányi Központ Gyergyószentmiklós északkeleti részén, 870-970 m tengerszintfeletti magasságban Csíky- kert elnevezésű természetvédelmi parkban helyezkedik el. A Csíky-kertet Dr. Csíky Dénes ügyvéd 1884 – 1909 között telepítette, a Filep kútja körül 16 hektáros területen, a vidékre jellemző és más itt meghonosított fajokból arborétumot és gyümölcsöst hozott létre, amely egész székelyföldön egyedi. A ma is létező faállomány díszje a juhar, vadgesztenye, nyír, som, bükk, mogyoró, kőris, dió, vörösfenyő, tölgy, akác, fűz ...

Itt páran fogadtak minket a gyergyószentmiklósi Szent Miklós kórustól: élükön Gyuri bácsival. Előital egy „kis” pálinka volt, majd kürtőskalács és miután megtörtént mindenkivel a baráti üdvözlés illetve koccintás, az asztalhoz ülve finom *pityókás tokánt* (gulyást) kaptunk. Mindeközben folyt néha éneklés is illetve bor is. A pálinka ugyan nekem erős volt – így más „áldozta” fel magát, hogy megigya -, a bor ezzel szemben nálam is egész hamar lecsúszott. Határozottan kellemes íze volt (és ez nálam nagy bóknak számít, kevészer lehet ilyet hallani/olvasni tőlem).

A finom vacsora illetve italok után viszont az utazásban kifáradt társaság kellően korán aludni tért, hogy másnap újjult erővel nekivágjon az egész napos kirándulásnak.

Az éhes csapat pityókás tokánt eszik

¹<http://www.fraternitas.ro/>

A Csíky kerti szállásunk illetve a kertben található modern Árpád-szobor

Első megállónk Gyergyószentmiklóson (románul Gheorgheni) volt, Gyergyóalfaluban. Itt megnéztünk egy XIV. században épült templomot („Ember véds szívedbe, hogy ez a föld Székely volt és az is marad”), István pap és Domokos Pál Péter szobrát.

István pap a bal térdén a fejedelem előtt térdel (nem Isten előtt, aki előtt jobb térdén szokás)

Parajd (Praid)

Parajdra a Görgényi havasokon a Bucsin tetőn át jutottunk el, de másodszorra sem voltak túl jók a látási viszonyok.

Parajd (románul Praid, németül Salzberg) község Hargita megyében. A Sóvidék központja, a Kárpát-medence egyik legfontosabb sóbányászati helye. Neve a magyar paraj főnévből származik. A hagyomány szerint neve onnan ered, hogy a sószállító fuvarosok lovaikat e helyen legeltették „páréztatták”, miközben szekereiket megrakták sóval.

Wikipédia

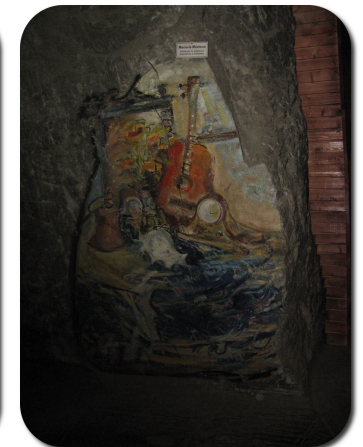
A parajdi sóbányába egy busz vitt le minket, illetve ezt követően 250 lépcsőfok. Óriási tér volt odalent, teljesen sima út és rengeteg gyerek, illetve a szüleik. Tele volt a hely padokkal, játékszerekkel, ugrálóvárral. Mintha egy földalatti óriás-játszótér lett volna az egész. A sóbányának évente több tízezer látogatója van, a 70-es években kezdett működni egészségügyi céllal. Azt a tanulságot levontuk, hogy a lelki betegeknek nem ajánlot odamenni, mert nyugodtságot a több száz gyerek közt nemigen lehet találni.

Van a sóbányában egy kicsi kápolna is, imitált színezett üvegablakokkal, itt elénekeltünk néhány dalt beéneklés gyanánt. A bánya végén volt egy kisebb kiállítás is a bánya történetéről, a különböző bányászathoz szükséges eszközökről és a termékekről amit előállítanak.

Bal oldalon: Anita és Zsuzsi egy műalkotás előtt

Sótermékek, sóbányászati eszközök és néhány műalkotás a mélyben

Farkaslaka (Lupeni)

A település legfontosabb látnivalója Tamási Áron síremléke, amely az évtizedek alatt zarándokhellyé változott. A falu híres írójának temetése 1966-ban volt, a mai síremléket Szervátiusz Jenő és fia készítette el 1972-ben. Szintén a községben található Tamási egykori szülőháza is, ahol berendezett emlékszoba várja a látogatókat.

Az Erdélybe látogató anyaországi aligha kerüli el, hogy megálljon legalább egy pillanatra a két hatalmas cserfa között nyugvó Tamási Áron sírjánál, és sokan keresik föl az egykori Tamási házat, ahol az író legfiatalabb húga, Erzsi néni fia fogadja még ma is a látogatókat. Nagy kvarcit tömb, rajta az író műveinek jellegzetes alakjai. A Fehér-Nyikó völgyében, annak legfelső szakasza mentén, a Görgényi-Hargitai-fennsík és az Udvarhelyi-dombság találkozásánál fekszik.

<http://www.farkaslaka.ro/about.php>

Farkaslakán csak egy rövidke időre álltunk meg, hogy tiszteletünket tegyük illetve énekeljünk Tamási Áron sírjánál illetve a 13 aradi vértanú emlékművénél.

Emléktábla

Tamási Áron sírja

Az aradi emlékműnél

Egy könyvtárúsnál az emlékművel szemben

Székelyudvarhely (Odorheiu Secuiesc, Areopolis)

Továbbmenvén Székelyudvarhelyre, megálltunk Orbán Balázs sírjánál, ami egy kisebb domb tetején helyezkedett el. Az emlékhelyig székelykapuk sora vitt fel minket, egyik szebb volt, mint a másik.

lengyelfalvi báró Orbán Balázs (Lengyelfalva, 1830. február 3. – Budapest, 1890. április 19.), író, néprajzi gyűjtő,
a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja (1887) ²

Székelyudvarhely megyei jogú város Hargita megyében. Az Udvarhelyi-medence gazdasági és művelődési központja. Hargita megye második legnépesebb városa. Székelyföld történelmi társadalom- és művelődéstörténetének legjelentősebb központja, s évszázados hagyományokra visszatekintő székhelye. Az Udvarhelyi-medence egyik legkorábbi települése. Wikipédia

Mivel eléggé elszaladt az idő, a Székelyhymnus eléneklése után az étterem felé vettük utunkat. Ebédet a Reneszánsz étteremben rendeltünk, egyenébéd volt: erdélyi tárkonyos leves, sült krumpli és rántott hús. Nagyon finom volt minden, és hangulatos éttermet sikerült választania Gyuri bácsinak, viszont a felszolgálás kicsit lassú volt, aminek köszönhetően nem kevés késést sikerült felhalmozunk.

² Orbán Balázs: A Székelyföld leírása <http://mek.niif.hu/04800/04804>

Ki volt Orbán Balázs? <http://mek.oszk.hu/07400/07466/>

Szoborpark

Ebéd után még megnéztük az udvarhelyi szoborparkot, aztán rohamléptekben mentünk vissza szálláshelyünkre, a Csíky kertbe. Udvarhely megyéből vissza Csík megyébe a Zetelakai víztározó mellett haladtunk el. A Hargitán most a Libán-tetőn keresztül mentünk haza Gyergyóba. Útközben számos kisebb és nagyobb községen haladtunk keresztül, és csodáltuk a gyönyörűen díszített székelykapukat. Zetelaka környékén elég sok műremeket láttunk, sajnos fotózni nem nagyon tudtuk őket a haladó buszból.

Fellépés

Nem kicsit kapkodva összeszedte magát a társaság fél óra alatt, így a tervezett 17 órás közös próba a Szent Miklós kóruossal „csak” háromnegyed órás késéssel kezdődött, ebből kifolyólag nem volt negyed óra hosszú, viszont nyugodtan mondhatjuk, hogy eredményes volt. A Szent Miklós Kamaraegyüttes tagjai a próba után beültek a misére, mi a kóruossal próbáltunk még egy kicsit és csak a mise vége felé sétáltunk át a szemben lévő – láthatóan nagyon új – Szent István katolikus templomba.

A templomban még sokáig ácsorogtunk meg-megfagyva, ugyanis nem volt fűtés és még egy darabig várni kellett, hogy véget érjen a mise. Ezután vendéglátóinkból alkotott sextett játszott el három darabot, majd felkonferáltak minket, de nem sikerült jól mondani a nevünket, de azt hiszem azért mert félreinformálhatták a plébános urat. Mondjuk először veszpréminek titulált minket, de azt gyorsan javította, de ezután Vox Novumot mondott. Egyik internetes portál³ ennél is továbbment:

Szombaton este háromnegyed héttől a Szent István templomban lépik fel a szegedi Vox Humana énekkar és vendéglátója a helyi Szent Miklós Kamaraegyüttes. Vezényel Balogh Irén és Kolcsár Árpád. Vasárnap, az istentisztelet után a református templomban énekel a Vox Humana. Mindenkit szeretettel várunk. A részvétel díjtalan.

³<http://gyergyoiturizmus.ro/esemenyek/details/445-a-szegedi-vox-humana-es-a-szent-miklos-kamaraegyuettes-koezoes-koncertje>

Műsor

1. Elindultam szép hazámból; Madárka, madárka
2. Liszt Ferenc: Magyar ünnepi dal
3. Bárdos Lajos: Nyújtsd ki mennyből
4. Arcadelt: Il bianco dolce e cigno
5. T. Batteson: Beauty is lovely sweet
6. Bárdos Lajos: Dana-dana, Este van már
7. Gárdonyi Zoltán:
Szívemnek kösziklája te vagy (Psalm 73:36)
8. Liszt Ferenc: Ave Maria
9. Felix Mendelssohn Bartoldy:
Wer bis an das Ende beharrt (Máté 24:13)
10. Charles Gounod: C- dúr Mise (Gloria, Kyrie)
11. Erkel Ferenc – Vörösmarty Mihály: Szózat

Közben Barra Anikó gyönyörűen szavalta Móra Ferenc: A hegedű című versét, többen a könnyeinkkel küszködtünk közben.

A műsor zárása pedig három közös dal volt a gyergyói kórossal, ezek a következők voltak:

1. M. Praetorius: Szép vagy muzsika
2. D. Friderici: Baráti kör
3. Kodály Zoltán: Esti dal

Szent István katolikus templom illetve a Szent Korona másolata és egy erekleje a Szent István koponya csontjaiból

A szétfagyás szereplés után mindkét kórus visszament a Csíky kertbe, ahol vacsoravendégként töltött káposztát és mellé ajándék cd-t kaptunk a vendéglátóinktól. Az egész napos mászkálásban és a szereplés előtti/alatti izgalomban mindannyian megéheztünk, és nagyon jól esett mindenkinek a finom vacsora és hozzá a bor. Olyannyira, hogy elég hamar dalra fakadt majd táncrea perdült a társaság, és ropta egészen hajnalig. Jómagam éjfél körül leléptem, de ahogy hallottam még jópár óráig ment a mulatság.

Szereplés és kirándulás

október 23. (vasárnap)

A reggelire illetve a fél 9-es „hajnali próbára” ki negyedholtan, ki aznaposan érkezett. A próbát követően a gyergyói református templomba mentünk, ahol a helyi református közösségnek énekeltünk az istentiszteletet követően. Ez a műsor rövidebbre fogott volt az előző estinél, de így is nagy hatást gyakorolt a jelenlevőkre, akik az éneklésünket követően állva tapsoltak, sőt volt ki már a műsor közben elpityeredett a meghatódottságtól. Anikó ismét gyönyörűen szavalt, ezúttal a Babits Mihály Hazám! című versét.

Műsor

1. Gárdonyi Zoltán: Szívemnek kösziklája
2. Claude Goudimel: Az Úr énnékem őriző pásztorom
3. J. S. Bach: 144. kantáta
4. J. S. Bach: Jesu meine Freude motetta
5. Felix Mendelssohn: Wer bis an das Ende beharrt
6. Felix Mendelssohn: 43. zsoltár
7. Gárdonyi Zoltán: Tartsd meg hazánkat Isten
8. Erkel Ferenc – Vörösmarty Mihály: Szózat

Babits Mihály: Hazám! (részlet)

*Röpülj, lelkem, keresd meg hazámat!
Enyhe dombsor, lankatag magyar föld!
S az a róna túl már a nagy-alföld
szemhatártól, ahol a nap támad.
Röpülj, lelkem, röpiöld át hazámat!
Szemhatártól-szemhatárig, s újra
merre emléked, a halk selyempók
vonja szálát, szállj a rónán túlra,
s át hol állnak a bolond sorompók:
és akármit ír a kard a rögre,
lankád mellől el ne bocsásd bérceid:
ha hazád volt, az marad örökre;
senkisésem bíró, csak ahogy érzed!*

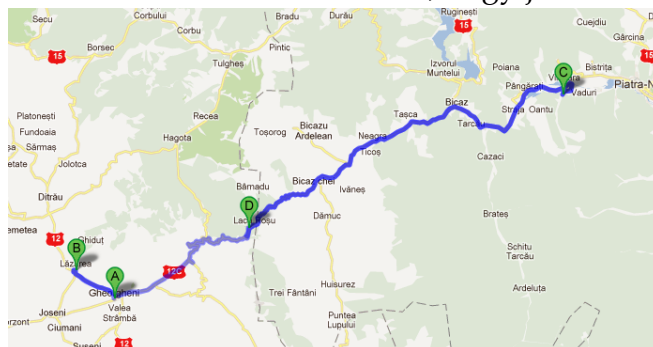

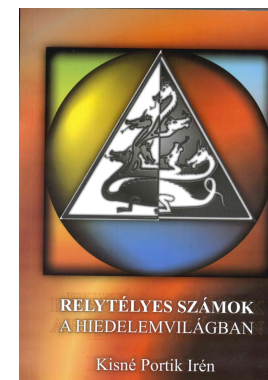
A kórus éneklés közben – A református templom – A kórus fellépés után

A szereplés után a közönség egyik tagja – névszerint Kisné Portik Irén – odajött hozzánk és bemutatkozott, megköszönte hogy eljöttünk és énekelünk majd közölte, hogy néprajzkutató és szeretne adni ajándékba a kórus minden tagjának egy példányt a könyvből. Amíg váraoztunk a könyvre, csináltunk pár csoport képet, lásd fent :) Az ajándékba kapott könyv címe *Rejtélyes számok a hiedelemvilágban*, célja az „érdeklődés felkeltése megörökölt kultúránk iránt. Útmutató kíván lenni azok számára, akik a jelenségek, a kulturális érdekességek eredetére kíváncsiak, magyar illetve etnológiai viszonylatban”.

A hosszúra nyúlt délelőtt után visszatértünk a szálláshelyünkre, finom csorbalevest ettünk ismét, hagymás ptyókával (amit arrafele rántott krumplinak csúfolnak) és sült hússal, majd a kiadós ebéd után útnak eredtünk. Induláskor Gyuri bá' letolt bennünket, hogy aranyosak vagyunk, csak keveset iszunk. De azért dicsért is minket, hogy jó volt a mozgásunk.

Útvonal: Gyergyószentmiklós (A) – Gyergyószárhegy (B) – Békás-szoros (C) – Gyilkos-tó (D)

Lázár kastély (Gyergyószárhegy – Lazarea)

„[Gyergyószárhegy] Becsületét egy ékezet menti”

[Gyergyószárhegy] Története a Lázár család történetével fonódik össze. A falu első írásos említése 1406-ból való, Lázár Bernát nemes birtoka volt ekkor a terület. A Lázár várkastély 1450 és 1532 között több szakaszban épült. Ekkor, 1462-ben a földesura Lázár András volt. A várkastélyt. Az 1500-as évek végén élt Lázár István lánya, Druzszina volt, ő iktári Bethlen Farkashoz ment feleségül, s ebben a házasságban született meg Marosillyén Bethlen Gábor. Szárhegyre került, s a ma is látható kaputorony emeleti szobájában nevelkedett. A kastélyt 1631-ben bővítették, bástyákat és védőfalakat építettek hozzá és pompás reneszánsz udvarházzá építették ki. A Székelyföld egyik fontos katonai-közigazgatási központja lett. 1658. szeptember 6-án itt győzte le a Gábor diák vezette székely csapat a betörő tatárokat és moldvaiakat. Az elesetteket a falu alatti Tatárdomb alá temették. Az eseményre 1908-ban elhelyezett emléktábla emlékeztet.

A Székelyföldet igen gyakran sújtották török, tatár betörések, az egyik támadás idején a várkastély is megsérült. Ekkor kijavították, kibővítették, régi forrás szerint egy ilyen támadás során építették a nagy sarokbástyát is. A kuruc szabadságharc idején Lázár Ferenc volt a földesura ... Acton császári tábornok a várkastélyt felgyújtatta, amely után csak egy ép bástyája maradt. Lázár Ferenc állította helyre, amikor visszatért a szatmári béke után, ugyanis meghódolt a Habsburg császár előtt, így maradhatott ura a földjének. 1742-ben Lázár Ferenc meghalt, a kastélyban. A kastély 1748-ban újra leégett, ekkor sajnos nem tudták már minden részét helyreállítani, amit tudtak, azt is részben a falu népének adományából. Végül 1842-ben egy tűzvészben dőlt végleg romba. A 19. század idején a Lázár család "hanyatlásnak" indult, ekkor már csak a kaputorony volt lakható. Az utolsó Lázár-örökös - Lázár Zsigmond és felesége - 1853-ban hagyta el a kastélyt, mely ennek következtében erőteljes pusztulásnak indult.

Wikipédia

A kastélyban hosszú évek óta képzőművész táborokat tartanak, minden alkotó a kastélynak adományoz egy-egy alkotást, melyet a helyi képzőművészeti kiállításon helyeznek el. A szobrok, képek, rajzok mellett vert csipkék, régi ruhásládák is ki vannak állítva. A „lovagteremben” két hosszú asztal mentén gyönyörűen faragott székek sorakoznak.

Lázár-kastély – Csibe

Magyar címer – Vasarely alkotás (Sakk) – A tenor a 2 in 1 játékot próbálgatja (döci + hinta)

Hógolyózás

A gyergyói havasokon át a Pongrác tetőn vitt az út. Itt volt lehetőség hógolyózni illetve fenyőfákkal pózolni.

Tenorok hógolyóznak – Imi és a fenyők (Anita kompozíciója)

Békás-szoros (Cheile Bicazului)

Következő állomásunk a Békás-szoros volt, ahol – nem tudom a többiek ezzel hogy voltak de én – féltem a busszal lefele menet... olyan kanyarok voltak és olyan lendülettel mentünk néha, hogy azt hittem egyik kanyarban valahova bedőlünk... így nem kicsit megnyugtatóbb volt az, hogy kiszálltunk a buszból és Gyuri bácsi vezetésével egy bő 40 perces sétát tettünk lefele a szorosban a csobogó patak mellett. Nagyon szép volt... a magas sziklafalak, a csobogó víz és a sziklákon megkapaszkodó bokrok, fák sora... az ősz valószínűleg még szebbé tette a tájat, mint amilyen szokott lenni. A színekavalkád megtette hatását.

Gyilkos-tó (Lacul Roșu)

A Gyilkos-tónál már nem időztünk sokat, vásároltunk mézet, volt aki uzsonázott, volt ki birkát vett, illetve képeslapot, vagy épp hűtőmágnest. Készítettünk pár fotót a tónál, a tóban ténfergő egy szem kacsával vagy épp nélküle. Megtudtuk kalauzunktól, hogy 50 éve a tó még 4 km-rel hosszabb volt, és kb 20 méterrel mélyebb volt a legnagyobb mélysége (32–10m), de a patakok folyamatosan töltik fel, és a folyó lassan megsemmisül.

A folyóhoz legenda is kötődik:

Élt valamikor Gyergyó környékén egy csodaszép lány, Fazekas Eszter. Haja kökényfekete volt, szeme szürkészöld, alakja, mint a szélben hajladozó büszke jegenye. Egy napsütéses júliusi délelőtt Eszter elment a szentmiklósi vásárba. Ott találkozott egy olyan daliás legénnyel, aki két karjának szorításával kibréselte a medvéből a szuszt, és aki a legszívhezszólóbban furulyázott az egész környéken, de tudott házat ezermesterkedni és szekeret faragni is. Ahogy a szemük összevillant - és mert a szerelem hirtelen jön és szíven üt, mint a villám - megszerették egymást. A fiú égszínké

selyemkendőt vásárolt Eszternek a tükröspogácsa mellé és megkérte, hogy legyen a mátkája. Az esküvőre nem kerülhetett sor, mert a legényt elvitték katonának. A lány hűségesen várta kedvesét.

Esténként, amikor a nap a hegyek mögé ereszkedett, agyagkorsójával kiment a fenyvesek alá a csobogóhoz és ott sóvárgott órákon át szíve választottja után. Még a közeli hegyeknek is meglágyult a szíve a sóhajtozásaitól, fájdalmas szép énekétől. Történt azonban egyik vasárnap délután, hogy meglátta Esztert arra jártában egy zsványvezér. Nyergébe kapta a gyönyörű lányt és elvágatott vele, mint a szélvész a Kis-Cohárdhoz, az ezerarcú sziklák közé, ahol tanyája volt. Aranyát, eziüstjét ígerte Eszternek, gyémántos palotát akart építeni, csak hogy megszeresse. A fiatal lány nem viszonzta a zsvány szerelmét. Régi mátkáját várta vissza, amikor felkelt a nap, és akkor is, amikor lehunyta szemét a világ.

Ennek láttán feldühödött a zsvány és kényszeríteni akarta Esztert, hogy legyen a felesége. Eszter a néma szemtanúkhöz, a hegyekhez kiáltott segítségért. Sikolyát megértették a sziklák és ezen a júliusi éjszakán eget-földet rázó mennydörgéssel válaszoltak. Zuhogott az eső, a cikázó villámok megvilágították a koromsötét éjszakát. Hajnaltájban hatalmas robajjal óriási szikladarabok zuhantak a mélybe, és az iszonyatos földindulás maga alá temetett mindent, a lányt, a zsványt, sőt meg a pásztort is nyájastól, aki a szembelevő hegyoldalon legeltetett.

Július utolsó vasárnapjának hajnalán, a nap első aranyló sugarai bevilágították a sziklával borított vidéket. A völgyet, ahol tegnap még kristálytisza vízzel a Vereskő-patak csobogott, teljesen elzárta a leomlott hegyoldal. Amikor a megáradt patakok zavaros vize elérte a sziklagát tetejét, megfojtotta a fűveket, bokrokat és megölte a fákat. A keskeny völgy helyén tó keletkezett, amennynek vizéből máig is kiállnak a fenyőerdő maradványai. A környék pásztorai Gyilkos-tónak nevezték el ezt a tavat. Így lett a hegy halálából az élet vize.

Ha napsütésben belenézel a tó vizébe, Eszter szürkészöld szemei tekintenek szelíden vissza.

A Gyilkos-tónál

Az este kinek borozgatással zárult, kinek városnézéssel egybekötött pizzázással, a korábbi esténél kevésbé mozgalmasan, viszont ugyanúgy jó hangulatban.

Hazaút

október 24. (hétfő)

A reggeli után mindannyian befejeztük a pakolódást, könnyes búcsút vettünk a gyergyóiak néhány képviselőjétől, majd elindultunk Gyuri bával az élen, aki még egy kis ideig elkísért minket. Megálltunk Gáll Erzsébet boltjánál, aki különféle szörpöket és likőröket, lekvárokat árult. Felvásároltuk kb. a fél boltot. Én – ha már ott vagyunk – úgy gondoltam valami extrát kéne vinni, így (ahogy korábban a Gyilkos-tónál) ismét a fenyőíz mellett döntöttem: fenyőrügy szörpöt vettem. Később hallottam valakitől, hogy állítólag szörnyű az íze, ez kicsit megijesztett, de szerencsére cáfolnám, ugyanis megkóstoltam és szerintem igen jó íze van. A vásárlás után Gyuri bá elkészönt túlünk. Utána felmentünk még a közeli **Bucsin tetőre**, mely „a Parajd és Gyergyóalfalu közötti út legmagasabb pontján lévő hágón, 1287 méter magasan terül el. Egy kis település, alig ötven házzal. Míg lent, például Parajdon késő őszi az időjárás, addig fent már a hó az úr.”

Hazafele menet a Bucsin tetőn

Korond

Ezután a következő állomásunk Korond volt, de itt már csak egy óracsóra álltunk meg vásárolni.

Korond (Corund) falu a romániai Hargita megyében.

A Sóvidék legnevezetesebb települése, iparművészeti, idegenforgalmi és művelődési központja. (Wikipédia)

Korondon elsőként megálltunk egy háznál, ahol mindenféle juh-tejtermékeket árultak: brinzát, köményes sajtot, sima juhsajtot, füstöltet, baráti áron. Itt volt aki több kilónyi sajtot is felpakolt, én egy negyedkilós erősen füstölt sajtjal lettem gazdagabb. Ezután továbbmentünk a város központja felé, ahol megálltunk Fábián Gergely népművészeti boltjánál.

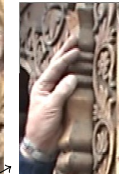
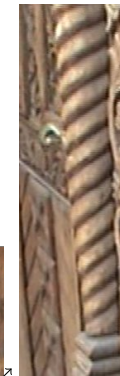
Itt Gergely bácsi elmondta, hogy a székelykapu egyes motívumai miket szimbolizálnak.

Székelyföldön miér' is van székelykapu ... ebben a székelykapuban benne van a múltunk, a jelenünk s a jövőnk.
Az egész élet. Úgy a maguké, mint az enyém... az ősszmagyarságé. Közbe kérдем, maguk válaszolnak:

- Hány tenger mosta Magyarországot?
- Négy.
- Történelemóra hiányzik... három tenger
- Itt van az a három (+marad ott a Balaton a 4.)
Kopjafa alsó részéből – földből – születünk,
kürtős kalács az igazi eledelünk,
s a kopjafa felső részével elmúlunk.
Napként születünk, Holdként élünk,
göröngyös az útunk, mint a hullócsillag úgy elmúlunk.
Hány vezérünk volt?
- Hét.
- Tessék mondani, biztos, hogy tudják...
Miért tettek a székelyek galambdúct a székelykapu tetejére?
- A galambokért.
- Tényleg a galambokért tették, de ... Hány évig volt Magyarország török uralom alatt?
- 150 évig.
- Igen, de Erdély sose'. Mi vitte a levelet, mi hozta?
- A galamb!
- Hova dugta el?
- A kapuba.

...

A népművészeti bolt megtekintése után többen végigjárták az utcát, ami tele volt egyéb kézműves boltokkal. Több helyen megcsodáltuk a gyönyörű ruhákat, néhányunk vásárlásra is elszánta magát. Páran Józsa János boltjába⁴ is elmentünk, aminek következményeként most épp nekünk sikerült lekésni a megbeszélrt időpontot, de szerencsére nem lettünk Korondon felejtve :) Zsuzsa éberségének köszönhetően a maximálisan utolsó percben még halvát is sikerült beszereznem és már indulhattunk is, most már tényleg haza.

A hátralevő út ismét elég hosszú volt, de ennek ellenére hamar eltelt: hallgattunk zenét, sztorizgattunk, utazási élményeket meséltünk, volt kacagás és a végén búcsúzóul ismét csak éneklés. A vártnál végül hamarabb sikerült érkezünk, este 9 után nem sokkal már a kollégiumban pakoltam.

Köszönet a vendéglátásért a gyergyószentmiklósi Szent Miklós Kamaraegyüttesnek: Bajna Györgynek, Kolcsár Árpádnak és Fodor Csabának! Ezenfelül köszönet a sok közös emlékért, élményért a Vox Nova kórusnak, Balogh Irén karnagynak illetve a képekért Barra Anikónak, Gabinak, Lombos Emesének, Sudár Anitának, Varga Timinek és Kiss Zoltánnak!

⁴<http://www.keramia.ro/>

Gyergyószentmiklóson lépett fel a Vox Nova kórus

Gyergyószentmiklóson, a Szent István-templomban énekelt október 22-én a szegedi Vox Nova énekkar. A szombati esti mise után a gyergyószentmiklósi Szent Miklós kamaragyüttes vendégeként, az 1956-os forradalom és szabadságharc tiszteletére is éneklő kórus közösen hangversenyzett vendéglátóival. Az előadást a gyergyószentmiklósi kamaragyüttesének zenekara nyitotta meg, majd a Balogh Irén karnagy irányította szegedi kórus műsora következett, amelyből nem hiányoztak az egyházi fogantatású kórusművek mellett a világi művek és népdalfeldolgozások sem. Barra Anikó Móra Ferenc A hegedű című versét mondta el értő érzelemmel. Bartos Károly plébános köszönetét fejezte ki, hogy az összmagyarság szabadságvágyára örökre emlékeztető ünnepén a szegedi és a gyergyószentmiklósi dalosok a Szent István plébániatemplomot választották, melynek hívei dicséretes jelenléte is alátámasztotta 1956 októberé-

nek a magyar lelkekben elfoglalt helyét. Ugyanakkor megköszönte a szegedi, Kálvin téri református gyülekezet lelkipásztorainak ajándékát, amihez hasonlót másnap a református gyülekezet lelkipásztora is átvehetett.

A két kórus a közösen énekelt három kórusművel, amelyet Kolcsár Árpád, illetve Balogh Irén karnagy vezényelt, testvérkörössá válási szándékukat is kifejezték. A szegediek vasárnap az 56-os eseményekre is emlékező istentisztelet után a református templomban arattak osztatlan sikert műsorukkal. A két kórus kapcsolatát jövő májusban Szegeden mélyíti még jobban el. A Vox Nova énekkar nem tartozik Szeged támogatott kórusai közé. E székelyföldi kiszállásukat is maguk pénzelték. Hogy mennyire fontos számukra a határon kívüliekkel létesítendő minden kapcsolat, jelzi az is, hogy a szentmiklósi kiszállás előtt két héttel már újabb baráti szálak szövése is megkezdődött egy székelyudvarhelyi kórus-

és egy Vox Nova-tag között. Ez alkalommal a nagy múlttal rendelkező székelyudvarhelyi Balázs Ferenc vegyes kar képviselői átutaztak a Libán-tetőn, hogy meghallgathassák jövő testvérkórusukat. Nincs fontosabb a mai magyarság számára, mint a civilek baráti kapcsolatainak erősítése, e politikai csetepaték által, testvérháborúkban is megszaggatott, a nagypolitika által pedig szétdarabolt országban. A Vox Nova és a Szent Miklós kamaragyüttes találkozásán mindenről szó esett, a politikai nézetek kivételével. Ezért sikerül minden olyan remekül. Biztosak lehetünk abban, hogy ez az elv ezután is uralkodni fog e kapcsolatban. A Vox Nova kórus által gyűjtött könyvajándékoknak a gyergyószentmiklósi Kós Károly Általános Iskola és a Salamon Ernő Gimnázium tanulói örvendhetek, a ruhaneműknek pedig a helyi Caritas szervezet útján megajándékozott rászorulók.

**Bajna György,
Gyergyószentmiklós**

Székely Himnusz

Zene: Mihalik Kálmán

9

17

25

Ki tud-ja mer-re, mer-re visz a vég-zet: gö-rön-gyös ú-ton Sö-tét éj-je-len
Ve-zesd még egy-szer győ-ze-lem-re né-ped Csa-ba ki-rály-fi, csil-lag-ös-vé-nyen.
Ma-rok-nyi szé-kely por-lik, mint a szik-la né-pek har-cá-nak zaj-ló ten-ge-rén.
Fe-jünk az ár-jaj, száz-szor el-bo-rít-ja, ne hagy-d el-vesz-ni Er-délyt Is-te-nünk.

2. Ameddig élünk, magyar ajkú népek,
Megtörni lelkünk nem lehet soha;
Szülessünk bárhol, földünk bármely pontján
Legyen a sorsunk jó vagy mostoha:
Keserves múltunk - évezredes balsor,
Tatár s török dült, labanc rabigált
Jussunk e honban, magyar-székelyföldön,
Szabad hazában élni boldogan

